

Samenvatting brochure Slimme meisjes

In de multimediale brochures van het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid belichten we telkens een ander thema. Dit keer: Meisjes met kenmerken van begaafdheid.

In deze brochure richten we ons op een groep leerlingen die in de praktijk gemakkelijk over het hoofd wordt gezien: meisjes met kenmerken van begaafdheid. Hoewel veel van deze meisjes op papier vaak goed presteren en sociaal vaardig zijn, betekent dat niet automatisch dat hun volledige potentieel wordt benut. Door sociale aanpassing en culturele verwachtingen kunnen hun onderwijsbehoeften onzichtbaar blijven. Dat vraagt om een bredere blik.

Diversiteit: de 'Beehive'

Het lijkt vanzelfsprekend dat meisjes met kenmerken van begaafdheid onderling sterk van elkaar verschillen. Toch wordt er in praktijk vaak gesproken over 'het begaafde meisje' alsof het om één type leerling gaat. Deze vereenvoudiging doet geen recht aan de grote diversiteit binnen deze groep. Meisjes kunnen sterk uiteenlopen in interesses, leerstrategieën, gedrag en behoefte aan uitdaging. In deze brochure bespreken we dit aan de hand van de 'Beehive' (de bijenkorf) van Kerr en McKay (2014). Door deze diversiteit serieus te nemen, wordt het gemakkelijker om signalen van potentie en begaafdheid te herkennen, ook als die zich niet in klassieke of schoolse vorm uiten.

Zichtbaarheid

Sommige meisjes met kenmerken van begaafdheid laten al vroeg opvallende taalvaardigheid zien of diepe interesse in complexe thema's. Ze kunnen sociaal vaardig zijn, gericht op harmonie en aansluiting bij leeftijdsgenoten. Signalen van begaafdheid zijn niet altijd zichtbaar in schoolse prestaties.

Sociale verwachtingen

Veel meisjes met een groot cognitief potentieel passen zich sterk aan aan de sociale verwachtingen van hun omgeving. Ze streven naar aansluiting bij leeftijdsgenoten, vermijden op te vallen en hechten waarde aan harmonie. Daardoor stemmen zij hun

gedrag en leerhouding soms af op wat zij denken dat van hen verwacht wordt. Deze houding wordt vaak gewaardeerd, maar kan ertoe leiden dat zij minder ruimte nemen voor hun eigen leerbehoeften. Zo blijft hun potentieel onder de radar, met het risico dat ze niet de ondersteuning of uitdaging krijgen die ze nodig hebben.

Culturele verwachtingen

Maatschappelijke ideeën over wat typisch ‘mannelijk’ of ‘vrouwelijk’ zou zijn beïnvloeden hoe meisjes zichzelf zien en hoe zij zich gedragen. Meisjes worden eerder gewaardeerd om hun uiterlijk en sociaal functioneren, terwijl eigenschappen als leiderschap en prestatiegerichtheid vaker als positief worden gezien bij jongens. Deze culturele opvattingen kunnen ertoe leiden dat talenten minder snel worden herkend of erkend, zowel door meisjes zelf als door hun omgeving.

Signaleren

Het signaleren van kwaliteiten en talent vraagt om aandacht voor sociale en culturele invloeden, en om een open blik op gedrag en denkprocessen. Door niet alleen naar prestaties te kijken, maar ook naar minder zichtbare signalen zoals creativiteit, nieuwsgierigheid en kritisch denkvermogen, kunnen we cognitief potentieel beter herkennen. Wanneer meisjes gestimuleerd worden om risico's te nemen, vragen te stellen en buiten de gebaande paden te denken, ontstaat er ruimte voor hun ontwikkeling. Leerkrachten én ouders spelen hierin een sleutelrol: zij kunnen deze signalen niet alleen opmerken, maar ook bevestigen en versterken, zodat meisjes zich gezien voelen en zichzelf durven laten zien.

Referentie

Kerr, B. A., & McKay, R. (2014). *Smart girls in the 21st century*. Amsterdam University Press.